



Фінанси (ПО 7)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Міжнародна економіка, Економіка бізнес-підприємства, Економічна аналітика</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>150 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен</i>
Розклад занять	<i>Згідно розкладу http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: к.е.н., доцент, Глущенко Ярослава Іванівна, hlushchenko.yaroslava@iit.kpi.ua Практичні / Семінарські: к.е.н., доцент, Глущенко Ярослава Іванівна, hlushchenko.yaroslava@iit.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/MTUyMTA0MTA4OTI2?cjc=ek263ou</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної програми, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Фінанси» належить до циклу дисциплін професійної підготовки.

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей: виявляти знання та розуміння проблем фінансів держави, основ функціонування сучасних фінансів на макrorівні; пояснювати економічні процеси і явища на основі теоретичних моделей управління централізованими і децентралізованими фондами грошових коштів держави, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для оптимізації фінансових ресурсів держави; аналізувати процеси державного регулювання за допомогою інструментів бюджетно-податкової політики соціально-економічних відносин; проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання під впливом фінансової політики держави; аналізувати функціонування суб'єктів господарювання на фінансовому ринку, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; проводити фінансове планування, бюджетування діяльності підприємства; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання фінансових даних.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання: фінансової термінології; економічної сутності державних фінансів; функцій державних фінансів; структури фінансової системи держави; особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи; складу фінансових ресурсів держави; видів фінансової політики держави; елементів фінансового механізму та методів його функціонування; економічної сутності і функції податків, як основи формування дохідної частини державного та місцевого бюджетів; соціально-економічної сутності державного бюджету; структури бюджетної системи і бюджетного устрою держави; бюджетного процесу; сутності загальнодержавних цільових фондів та їх призначення; економічної сутності державного кредиту, його форми; принципів управління державним боргом; сутності і ролі регіональних фінансів в економічному розвитку; економічної сутності державного страхування, його функції; змісту і структури фінансового ринку.

Програмні результати навчання:

Викладення курсу зорієнтоване на формування у студентів таких **компетентностей**:

ФК 1 - Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях

ФК 4 - Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані

ФК 13 - Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Завдання курсу реалізуються через досягнення наступних програмних результатів навчання:

знання:

ПРН 3 - Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

ПРН 4 - Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

ПРН 7 - Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

ПРН 9 - Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

ПРН 13 - Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

ПРН 29 - Виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у фаховій сфері, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;

уміння:

ПРН 2 - Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя

ПРН 6 - Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

ПРН 8 – Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

ПРН 11 - аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

ПРН 14 - Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

ПРН 16 - Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

ПРН 17 - Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

ПРН 21 - Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

ПРН 22 - Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

ПРН 23 - Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

ПРН 25 - Визначати вплив факторів та аналізувати зміни у міжнародній валютній політиці країни; організувати функціональне забезпечення зовнішньоторговельних угод із задіянням необхідних валютних операцій;

ПРН 31 - Проводити фінансове планування діяльності підприємства.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити дисципліни: Навчальна дисципліна «Фінанси» базується на знаннях таких дисциплін, як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Гроші та кредит», «Історія економіки та економічної думки».

Постреквізити дисципліни: Навчальна дисципліна «Фінанси» є базою для вивчення таких дисциплін, як «Міжнародна фінансова система», «Інвестування», «Міжнародне страхування».

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ. ФІНАНСОВІ КАТЕГОРІЇ

Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль

Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси, як економічна категорія. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Публічні фінанси, фінанси домогосподарств. Необхідність і сутність фінансів. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин. Роль держави у перерозподільчому процесі. Ознаки фінансових відносин. Централізовані та децентралізовані фінанси. Напрями впливу фінансів на суспільний розвиток. Функції фінансів: розподільча, контрольна, регулятивна, індикативна.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Виникнення фінансової науки. Внесок науковців у розвиток фінансової науки: Жан Бодена, Франсуа Кене, Іогана Генріха Юсті, Адама Сміта, Вільяма Петті, Девіда Рікардо, Шарля де Сімонді, Карла Маркса, Івана Озерова, Джона Кейнса, Миколи Кондратьєва. Сучасна фінансова думка. Внесок науковців у розвиток фінансової науки: Бенджаміна Грехема, Людвіга Ергарда, Фрідріха Хайека, Мілтона Фрідмана, Гаррі Марковіца, Алана Грінспена.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЇЇ СКЛАДОВИХ. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА. ПОДАТКОВА СИСТЕМА. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 3. Фінансова система держави та її структура.

Поняття фінансової системи. Фінансова система держави та її структура. Теоретичні основи побудови фінансової системи. Централізовані фінанси, децентралізовані фінанси, міжнародні фінанси, фінансова інфраструктура. Структура фінансової системи. Сучасні властивості фінансової системи. Склад та особливості фінансової системи України.

Тема 4. Фінансова політика та механізм її реалізації

Поняття фінансової політики. Мета та завдання фінансової політики. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на фінансову політику. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Дискреційна і автоматична фінансова політика. Форми і методи реалізації фінансової політики. Типи фінансової політики. Класична фінансова політика, регулююча фінансова політика, планова-директивна фінансова політика. Механізм реалізації фінансової політики.

Тема 5. Податки. Податкова система

Передумови виникнення і розвитку податків. Економічна сутність податків та їхнє призначення. Поняття податку і збору згідно Податкового Кодексу України. Функції податків. Класифікація податків. Державні та місцеві податки. Сутність і структура побудови податкової системи. Принципи оподаткування. Податок на додану вартість, податок на прибуток, податок з доходів фізичних осіб, акцизний збір, єдиний податок.

Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність фінансів підприємств, їх місце в фінансовій системі. Функції фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств, їх види. Бюджетування, як складова управління фінансами на рівні суб'єктів господарювання.

РОЗДІЛ 3. БЮДЖЕТ. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА. ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи та видатки державного бюджету.

Поняття і економічна природа бюджету. Державний бюджет, як економічна категорія, правова категорія, основний фінансовий план держави. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Бюджетна політика, бюджетна класифікація. Завдання принципи і методи бюджетного планування. Бюджетний процес. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи. Етапи становлення бюджетної системи України. Бюджетна система України. Державні доходи. Склад доходів Державного бюджету. Класифікація доходів. Податкові надходження, неподаткові надходження. Офіційні трансферти. Державні видатки як економічна категорія. Фактори, що впливають на формування доходів бюджету. Класифікація видатків. Сутність профіциту та дефіциту бюджету. Причини та види бюджетного дефіциту. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Заходи щодо подолання бюджетного дефіциту.

Тема 8. Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів та причини їх появи. Місцеві фінанси в економічній системі держави. Інститут самостійних місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори. Організація міжбюджетних відносин. Державна регіональна політика.

Тема 9. Державне соціальне страхування

Державні цільові фонди та їх специфіка. Пенсійний фонд. Джерела та діючий порядок формування Пенсійного фонду. Фонд державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд

загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

РОЗДІЛ 4. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ І ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність і роль державного кредиту. Функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Структура державного боргу та механізм його формування. Управління державним боргом і його обслуговування.

Тема 11. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок, його суть, необхідність та значення. Ринок цінних паперів. Особливості фінансового ринку в Україні.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Голубка С.М. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.
<https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/5676/1/Finansy.pdf>

2. Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса, 2015. ч.1. 344с.
<http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4243/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%b8.%20%d0%a7%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0%201.pdf>

3. . Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса, 2015. ч.2. 309с.
<http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4244/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%b8.%20%d0%a7%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b0%202.pdf>

4. Фінанси: навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. Харків, 2013. 560 с.
http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1055/1/10_KRED_FINANCE_DS_Edition.pdf

5. Фінанси: рекомендації та завдання до проведення практичних занять з дисципліни для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» / уклад. Я. І. Глущенко // Електронні текстові дані (1 файл: 220 КБ). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 78 с.

6. Фінанси [Електронний ресурс] : збірник завдань і тестів для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Я. І. Глущенко, Н. О. Черненко. – Електронні текстові дані (1 файл: 203,38 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 75 с. – Назва з екрана.
<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48117>

Додаткова

6. Бюджетний Кодекс України: Закон від 08.07.2010 №2456- VI // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

7. Податковий Кодекс України: Закон від 02.12.2010 №2755- VI // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

8. Митний Кодекс України: Закон від 13.03.2012 № 4495-VI// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

9. Про державний бюджет України на 2020 рік: Закон від 23.11.2018 №2629-VIII// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення 14.09.2020).

10. Про страхування: Закон від 07.02.2019 №85/96-ВР// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 14.09.2020).

11. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 01.01.2019 №2464-VI// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення 14.09.2020).

12. Про Рахункову Палату: Закон України від 04.02.2019 №576-VIII// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення 14.09.2020).

13. Про державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 №236//URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

14. Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 №215// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

15. Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 08.04.2011 №446/2011// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

16. Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 №43// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2020).

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опановування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції проблемного характеру, семінарські заняття, консультації, написання модульних контрольних робіт, написання реферату, робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами;

спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, ділові ігри, методи розв'язання задач, презентації, дискусія.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ФК1, ФК 4, ФК 17, ПРН2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 9, ПРН 11, ПРН 13, ПРН 14, ПРН 16, ПРН 17, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 25, ПРН 29, ПРН 31	основні методи навчання: лекції проблемного характеру, семінарські заняття, консультації, написання модульних контрольних робіт, написання реферату, робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами; спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, ділові ігри, методи розв'язання задач, презентації, дискусія.	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: відповіді на практичних заняттях, відповіді на тести, розв'язання задач, прийняття участі у дискусіях, прийняття участі у діловій грі, презентації, модульні контрольні роботи. Підсумковий контроль – іспит (40 балів).

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекційних та 36 годин семінарських занять, модульний контроль, реферат (студентів ОПП «Міжнародна економіка»), екзамен

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Предмет фінансової науки Фінансові категорії				
Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	6	2	2	2
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	10	2	2	6
Разом за розділом 1	16	4	4	8
Розділ 2. Фінансова система та характеристика її складових. фінансова політика. податкова система. фінанси суб'єктів господарювання				
Тема 3. Фінансова система держави та її структура	8	4	2	2
Тема 4. Фінансова політика та механізм її реалізації	6	2	2	2
Тема 5. Податки. Податкова система	12	4	4	4
Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання	10	2	4	4
Разом за розділом 2	36	12	12	12
Розділ 3. Бюджет. Бюджетна система				

1	2	3	4	5
Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи та видатки державного бюджету.	18	8	6	4
Тема 8. Місцеві фінанси	12	4	4	4
Тема 9. Державне соціальне страхування	8	2	2	4
Разом за розділом 3	38	14	12	12
Розділ 4. Державний борг і державний кредит. Фінансовий ринок.				
Тема 10. Державний кредит і державний борг	6	2	2	2
Тема 11. Фінансовий ринок	10	4	4	2
Разом за розділом 4	16	6	6	4
Модульна контрольна робота	4	-	2	2
Реферат	10	-	-	10
<i>Екзамен</i>	30	-	-	30
Всього годин	150	36	36	78

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми, види самостійної роботи	Годин
Розділ 1. Предмет фінансової науки Фінансові категорії		
1	Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль Підготовка до аудиторних занять. Вивчення основних термінів.	2
2	Тема 2. Генезис і еволюція фінансів Підготовка до аудиторних занять. Розгляд внески науковців у розвиток фінансової науки.	6
Розділ 2. Фінансова система та характеристика її складових. фінансова політика. податкова система. фінанси суб'єктів господарювання		
3	Тема 3. Фінансова система держави та її структура Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
4	Тема 4. Фінансова політика та механізм її реалізації Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
5	Тема 5. Податки. Податкова система Розв'язання задач. Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
6	Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
Розділ 3. Бюджет. Бюджетна система		
7	Тема 7. Бюджет в економічній системі держави. Доходи, видатки державного бюджету. Оцінювання динаміки та структури доходів та видатків державного бюджету. Підготовка до аудиторних занять.	4
8	Тема 8. Місцеві фінанси Підготовка до ділової гри «Формування місцевого бюджету»	4
9	Тема 9. Державне соціальне страхування Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	4
Розділ 4. Державний борг і державний кредит. Фінансовий ринок.		
10	Тема 10. Державний кредит і державний борг Оцінювання динаміки державного кредиту та державного боргу. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
11	Тема 11. Фінансовий ринок Розв'язання задач. Підготовка до аудиторних занять за матеріалами лекції.	2
12	Модульна контрольна робота	2
13	Реферат	10
14	<i>Екзамен</i>	30
	<i>Всього</i>	78

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та правила поведінки

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у виконанні навчальних завдань на практичних заняттях, а саме у вирішенні задач, прийнятті участі у диспутах, відповідей на запитання, відповідей на тести, написанні модульної контрольної, прийнятті участі у ділових іграх, груповій та індивідуальній роботі. Тому, у разі їх пропуску, студент не матиме можливості отримати відповідні рейтингові бали у семестровий рейтинг. У процесі опитувань студенти не користуються засобами зв'язку, інтернетом.

На території університету студенти мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку та дотримуватись норм етичної поведінки, визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>). В аудиторіях на практичних заняттях користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі.

Для опрацювання та виконання аналітичних, аналітично-розрахункових матеріалів, виконання творчих завдань необхідно використовувати інформацію, розміщену на Платформі «Сікорський».

Політика дедлайнів та перескладань

Ключовими заходами при вивченні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому, студенти мають своєчасно виконувати завдання відповідно до умов отримання першої та другої атестації, писати модульні контрольні роботи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або інші вагомні життєві обставини), студенту надається додаткова можливість їх складання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання умов допуску до підсумкової атестації з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію.

Студенти ОПП «Міжнародна економіка» виконують письмову роботи у вигляді реферату. Тематику рефератів наведено у Додатку А до силабусу. Дедлайн здачі реферату на перевірку на плагіат – останній тиждень листопада. Реферати з рівнем авторства менш ніж 65% до захисту не допускаються. Захист рефератів відбувається у грудні 1-2 тиждень місяця.

Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали студентам можуть нараховуватись за такі види наукової та дослідної роботи (усього – не більше 10 балів):

- підготовка і участь у дискусіях на лекціях (ваговий бал 0,5 за участь у дискусії на одній лекції),
 - проведення науково-дослідної роботи, результати якої представлено у вигляді наукових тез (ваговий бал – 3),
 - наукової статті (ваговий бал – 5);
 - участь в олімпіадах I та II рівнів, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 5);
 - участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 10).
- Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Політика щодо академічної доброчесності

При оцінюванні робіт студентів особлива увага приділяється дотриманню політики та принципів академічної доброчесності (викладені, у тому числі, у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>). В разі виявлення дублювання завдань, такі роботи отримують нульовий рейтинг.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

1. Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів, з них 60 бали складає стартова шкала. Стартовий рейтинг (протягом семестру) складається з балів, що студент отримує за:

- роботу на практичних заняттях (18 занять): розв'язання задач, виконання кейсових завдань;
- написання тестів (опитування за теоретичним матеріалом);
- виконання модульної контрольної роботи;
- прийняття участі у діловій грі;
- написання реферату (студенти ОПП «Міжнародна економіка»).

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Розв'язання задач, виконання кейсових завдань. Ваговий бал – 5 **балів** за завдання (задачу).

Максимальна кількість балів за завдання (задачу) дорівнює **4задач x 5_{бал.} = 20 балів**

- «відмінно» - задача розв'язана вірно – 5 бали;
- «добре» - при розв'язанні допущені помилки, але не суттєві – 4-3 бали;

- «задовільно» - при розв'язанні допущені помилки, суттєві – 2-1 бал;
- немає відповіді – 0 балів.

2.2. Написання тестів, опитування, прийняття участі у дискусії. Ваговий бал – 3 **бали** за відповіді на тести, питання на практичних заняттях, прийняття участі у дискусії (аргументація власної думки). Максимальна кількість балів за написання тестів, опитування, прийняття участі у дискусії дорівнює **6 x 3_{бал.} = 18 балів**

- «відмінно», повне розкриття всіх питань, вільне володіння матеріалом - 3 бали;
- «добре», не досить повне розкриття питань – 2 бали;
- «задовільно» -1 бал;
- немає відповіді – 0 балів.

Виконання модульної контрольної роботи:

2.3. Ваговий бал – **7 балів за 1 модульну контрольну роботу протягом семестру.**

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 7 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 6-5 бали;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – (4-1) бали;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на «задовільно») – 0 балів.

2.4. Підготовка і участь у діловій грі «Бюджетний процес»:

Ваговий бал – **7 балів за підготовку і участь у діловій грі «Бюджетний процес»**

- «відмінно», ретельна підготовка і активна участь у діловій грі, позитивні відгуки – 7-6 балів;
- «добре», достатня підготовка і відносно активна участь у діловій грі – 5 – 4 балів;
- «задовільно», прийнятна підготовка і задовільна участь у діловій грі – 3 -1 балів;
- «незадовільно», слабка підготовка, не повністю виконане поставлене завдання, участь у грі без підготовки, студент не приймає участь у грі – 0 балів.

Підготовка і участь у діловій грі «Підготовка заявки для міжнародної організації на отримання фінансування» (студенти ОПП Економіка бізнес-підприємства), «Економічна аналітика»):

Ваговий бал – **8 балів за підготовку і участь у діловій грі «Підготовка заявки для міжнародної організації на отримання фінансування»**

- «відмінно», ретельна підготовка і активна участь у діловій грі, позитивні відгуки – 8-7 балів;
- «добре», достатня підготовка і відносно активна участь у діловій грі – 6 – 4 балів;
- «задовільно», прийнятна підготовка і задовільна участь у діловій грі – 3 -1 балів;
- «незадовільно», слабка підготовка, не повністю виконане поставлене завдання, участь у грі без підготовки, студент не приймає участь у грі – 0 балів.

2.5. Написання реферату (студенти ОПП «Міжнародна економіка»)

Ваговий бал – **8. Максимальна кількість балів = 8 балів.** Критерії оцінювання реферату:

- тема розкрита повністю, оформлення роботи відповідає встановленим вимогам - 8 балів;
- тема в цілому розкрита, але, оформлення роботи не повністю відповідає встановленим вимогам (висновки не повністю корелюють з поставленими задачами), тощо - 6 балів;
- тема розкрита не повністю, мають місце недоліки непринципового характеру (використаних інформаційних матеріалів недостатньо або вони застарілі)– 4 бали;
- тема розкрита не повністю, частини реферату не пов'язані між собою - 2 бали.
- несвоєчасне виконання роботи, тема не розкрита, оформлення не відповідає встановленим вимогам - 0 бали.

3. Умовою першої атестації є отримання не менше 8 балів. Умовою другої атестації є отримання не менше 24 балів, написання модульної контрольної роботи, прийняття участі у діловій грі.

На протязі останніх тижнів (з 14 по 18) студенти продовжують набирати бали за відповіді на практичних заняттях готуючись до екзамену, виконуючі вправи та задачі в аудиторії.

4. Умовою допуску до екзамену є зарахування реферату та стартовий рейтинг не менше 30 балів.

5. На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. Кожне завдання містить сорок тестових питань. Перелік питань наведений у методичних рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. Кожне тестове питання оцінюється в – 1 бал.

Система оцінювання тестових питань:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% тестових завдань – 40-38 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% тестових завдань – 37-30 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% тестових завдань – 36-24 балів;

– «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 23-0 балів.

6. Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Бали: задачі (завдання)+ тести (опитування) + МКР + ділова гра + реферат + іспит	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
стартовий рейтинг менше 30 балів	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль наведено у Додатку Б до силабусу.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус): Фінанси

Складено доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент Глущенко Ярослава Іванівна

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол_№12 від 14.06.2023).

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол №11 від 30.06.2023).

Додаток А

Тематика рефератів

1. Роль державних фінансів в економічного розвитку: порівняльний аналіз досвіду України та розвинених країн (для порівняння обрати одну країну).
2. Стан фінансової системи України на сучасному етапі розвитку економіки.
3. Порівняльна характеристика фінансової системи країн світу (для порівняння обрати 2 країни).
4. Фінанси домогосподарств, як основа фінансової системи держави.
5. Фінансова політика України в умовах воєнного стану.
6. Бюджетна політика України: проблеми та напрями удосконалення.
7. Порівняльна характеристика бюджетної політики країн світу (для порівняння обрати 2 країни).
8. Тіньова економіка та її вплив на економіку держави.
9. Характеристика факторів, що впливають на формування доходів Державного бюджету України на сучасному етапі розвитку економіки.
10. Видатки державного бюджету України: проблемні аспекти на сучасному етапі розвитку економіки та шляхи оптимізації.
11. Проблеми та перспективи розвитку місцевих фінансів в Україні.
12. Муніципальні фінанси в країнах ЄС.
13. Проблеми формування заощаджень домашніми господарствами в Україні.
14. Характеристика та особливості розвитку фіскальних інститутів України.
15. Характеристика та особливості розвитку фіскальних інститутів країн ЄС.
16. Характеристика та особливості розвитку фіскальних інститутів США.
17. Структура податкових надходжень України та провідних країн світу (для порівняння обрати одну країну): порівняльний аналіз.
18. Ухилення від податків: проблеми та державні заходи боротьби.
19. Фінансово-правові аспекти відповідальності за ухилення від оподаткування.
20. Податкові пільги: характеристика, особливості застосування.
21. Ефективність податкової політики держави.
22. Податкове навантаження на макrorівні: порівняльний аналіз методик визначення.
23. Порівняльний аналіз державного дефіциту в Україні та провідних країнах світу.
24. Глобальні та національні проблеми державного дефіциту.
25. Управління державним боргом в Україні: проблеми та напрями оптимізації.

26. Державного соціального страхування в Україні та інших країнах світу: порівняльна характеристика (для порівняння обрати одну країну).
27. Пенсійна реформа в Україні: характеристика сучасного стану та перспектив.
28. Моделі пенсійних систем провідних країн світу.
29. Порівняльний аналіз інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів країн світу (для порівняння обрати 2 країни).
30. Державний кредит і його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
31. Вплив фінансів на міжнародний інтеграційний процес.
32. Напрями реформування фондового ринку України.
33. Вплив фінансової допомоги на макроекономічні показники держави (для аналізу обрати дві країни).
34. Новітні фінансові технології в умовах діджиталізації економіки.
35. Інноваційні продукти в фінансовому секторі економіки.

Додаток Б

Питання, що виносяться на семестровий контроль з дисципліни «Фінанси»

1. Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів.
2. Предмет і мета фінансової науки.
3. Необхідність і сутність фінансів.
4. Фінанси, як економічна категорія.
5. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
6. Роль фінансів у перерозподільчому процесі.
7. Ознаки фінансових відносин.
8. Централізовані та децентралізовані фінанси.
9. Фінанси за матеріальним змістом, за політекономічною сутністю, за філософською сутністю.
10. Функції фінансів: розподільча, контрольна.
11. Характеристика складу фінансової системи: централізовані фінанси, децентралізовані фінанси, міжнародні фінанси, фінансова інфраструктура.
12. Система фінансового права.
13. Галузеві принципи фінансової діяльності.
14. Методи фінансової діяльності.
15. Фінансова політика як важлива сфера діяльності держави.
16. Призначення фінансової політики. Завдання фінансової політики.
17. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на фінансову політику.
18. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
19. Дискреційна і автоматична фінансова політика.
20. Форми і методи реалізації фінансової політики.
21. Типи фінансової політики. Класична фінансова політика, регулююча фінансова політика, планова-директивна фінансова політика.
22. Механізм реалізації фінансової політики. Фінансовий механізм.
23. Поняття фінансова система. Властивості фінансової системи.
24. Структура фінансової системи України.
25. Поняття фінансів суб'єктів господарювання.
26. Фінансові ресурси підприємств.
27. Грошові надходження підприємств, їхній склад, класифікація.
28. Економічна сутність податків та їх призначення.
29. Поняття податку і збору згідно Податкового Кодексу України.
30. Елементи податку: платники податку; об'єкт оподаткування; база оподаткування; ставка податку.
31. Функції податків.
32. Класифікація податків.
33. Державні та місцеві податки.
34. Сутність і структура побудови податкової системи.
35. Принципи оподаткування.
36. Податок на додану вартість, податок на прибуток, податок з доходів фізичних осіб, акцизний збір, єдиний податок.
37. Рентні платежі.

38. Поняття і економічна природа бюджету.
39. Державний бюджет, як економічна категорія, правова категорія, основний фінансовий план держави.
40. Бюджетна політика, бюджетна класифікація.
41. Бюджетний процес.
42. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи.
43. Державні доходи.
44. Склад доходів Державного бюджету.
45. Класифікація доходів.
46. Податкові надходження, неподаткові надходження.
47. Офіційні трансферти.
48. Державні видатки як економічна категорія.
49. Фактори, що впливають на формування доходів бюджету.
50. Класифікація видатків.
51. Сутність профіциту та дефіциту бюджету.
52. Причини та види бюджетного дефіциту.
53. Методи фінансування бюджетного дефіциту.
54. Заходи щодо подолання бюджетного дефіциту.
55. Місцеві фінанси в економічній системі держави.
56. Інститут самостійних місцевих бюджетів.
57. Фінансовий ринок, його суть, необхідність та значення.
58. Ринок кредитних ресурсів.
59. Ринок цінних паперів.
60. Державний борг. Методи управління державним боргом.